

realitat és això mateix *engalardir-se* mall., que *AlcM* talla malament com se'n *galardí* (s. v. *galardir-se* i *galardir-se*); *engalladiment*. *Gallardó* sembla usar-se a la pagesia mallorquina amb un sentit com 'senyal de termes, lloc distingit per un senyal': a Santa Margalida anoto uns versos de cobla «a can Llebro hi ha una fita: / hi ha un *gawerdó* allà / --»: ara bé el mapa Mascaró posa un *Can Gallardó* en el terme de Santa Margalida a 1 km. llarg de Can Llebro (12E1). Per a *gallardet*, veg. *GAIATELL*.

¹ Thurneysen, *Handbuch des Altirischen*, §§ 30, 89, 214. — ² *Gulát* glossa el ll. *regia (caeli)* en les glosses a Juvencus, que J. Loth, *Vocab. Vieux-Breton*, p. 141, tradueix «royauté, principauté, pays», i considera escrites en el País de Galles, cap a la fi del S. ix; d'altres han cregut que són còrniques. —

³ *Els Ploms Sorotàptics d'Arles*, en *EntreDL* II, 162.11. Pel que fa a *gwalart/gwaladr* en particular, sembla que hi ha una lleu divergència en la interpretació morfològic-semàntica entre els especialistes; encara que tots coincideixen a partir de la base *VALA-TRO-*: Pedersen (*VglGrKeltSpr.*, § 390.2b) creu que aquest mot significava primerament 'domini', des d'on va passar del sentit abstracte al personal 'home dominant' (cf. ir. ant. *flaith*, que també aplega tots dos significats), mentre que de Pok., *IEW*, 1112.10, en veure que postula com a base proto-cèltica **VALATROS*, masculí, traïem la impressió que pensa més aviat en una formació personal de bon començament. Per al romanista és igual.

Gallardó, V. *guardó* *Gallardura*, V. *gallard* *Gallareig*, *gallarejar*, V. *gall* *Gallaret*, V. *gall* i *gaiatell* *Gallarussa*, V. *gallòfol* *Gallastrassot*, V. *callastre* (*CALL*) *Galldindada*, *galldindi*, V. *gall*

Gallegos en Eiximenis de cap manera no es pot pensar que estigui per *galleigs* de *gallejar*, donada la data recentíssima dels plurals en *-os* (en el cas dels singulars en *-igs*) és obvi que es tracta del gentilici de *Gàl·lica*.

GALLEDA, 'recipent per poar o transportar aigua', mot germà de l'arag. *galleta* 'espècie de gerro' etc., fr. ant. i dial. *jalaie* 'mesura de líquids', 'galleda', engad. *gialaida*, lomb. *galeda*, it. merid. *gaddetta*, roms. *gãleatã* 'ferrada, especialment per a la llet', que suposen de concert una base romànica antiga *GALLETA*, la qual des del romànic va passar al basc i a les llengües germàniques, i es troba també (potser des de no menys antic) en balto-eslau; d'origen desconegut. □ 1.ª doc.: 1160.

Els banys de Barcelona foren establerts per Ramon Berenguer IV concedint a l'Alfauquí Abram un hort perquè n'hi fes la instal·lació, i el Comte hi contribuïa també amb els 2/3 del cost dels objectes: «quidquid exinde ibi fuerit opus de cubis, de vassis, de *galletis*, de mandilis <'tovalloles'>, de caldarius, de parietibus balneorum, vel de toto edificio, sive de ipsa cenia» (Villanueva, *Viaje Literario* XVIII, 137, 294; publicat

també i amb text igual per CaCandi, *MiscHiCat.* I, 202); després se'ls va vendre Druda, descendent d'aqueix alfauquí segons sembla, en l'any 1199 i torna a fer constar que és «cum cubis, vasis, *galletis*, mandilibus, caldarius --» (ibid., p. 295). Surt també *galleda* en un doc. de Vic de 1255 (CaCandi, ibid. II, 427), en context que cito a *TAÛT*. Vegeu-ne més dades de 1431, 1467, 1491, 1606 i 1774, en docs. de Barcelona, Vic etc.; en el *DAG.* i *AlcM*: «lo poal o ferrada o *galleda* per traure aygua: situla», OPou, *TbPu.*, on els tres síndims deuen correspondre respectivament a les zones valenciana, gironina i barcelonina on havia viscut l'autor. En prosistes de la Renaix.: «en los costats, uns pedriços per a los cànters de l'aygua y las *galledas* ahont se tenían los porrons en fresc», Vidal i Val. (*Rosada d'estiu*, 67), és frase feta *tirar una galleda d'aigua freda* a algú per 'calmar-lo, refredar-lo': «la meva fredor --- va causar l'efecte d'una *galleda* d'aigua freda ---», Noller (*La Papa.*, 114).

²⁰ Així, i pronunciat amb è oberta, és la forma general en tot el cat. oriental (almenys fins bastant al Sud de Barcelona, potser no fins a l'extrem Sud); mentre que hi ha *galéta* amb *e* tancada i amb *-t-* a tot el català occidental, començant ja a Sta. Coloma de Queralt (*AlcM*) i Borges Blanques (*BDLC* VI, 72), i arribant fins a Fraga i més o menys fins als Pirineus —fins a Andorra i l'A. Pallars—: en el Pallars em donen *galéta* com a nom de l'atuell de munyir' (en el Baix Flami-cell —Serradell, 1957— i en algun poble de Cardós: ³⁰ Esterri, 1934): és mot conegut i més o menys usat a tot Cardós i Vall Ferrera (fins a Tavascan i Areu, però tant en aquest poble com a Farrera i a Estaon, m'avisaren que abans no s'usava altra cosa que *farát*); cf. *BDC* IV, 28; VI, 48; Krüger, *Hochpyr.* A II, 327. També poc no és acceptat a les Illes ni en el País Valencià (Renat, «El Camí», 14-iv-34, fa constar que en lloc d'això diuen *poal*, un anònim de *Las Provincias* diu que *ferrada*, 22-iv-75, p. 23). Cap als límits rossellonesos sembla que reaparegui la forma amb *t* (veg. *galletada* infra).

En castellà el mot ha estat pertot *galleta* amb *-t-*, però no pertany a l'ús comú més que en terres aragoneses; allí, a la zona de l'Ebre veïna del català, designa avui la *galleda* d'ús domèstic: a Casp (*BDC* XXIV, 171) i Fonç (*ZRPh.* XLV, 236), però altrament allí s'ha usat també com a atuell de beguda: *galleta de bino* cap a Boltaña en un doc. de 1062-3 i en els Furs aragonesos de c. 1300 (Tilander, § 137.4), altres vegades és menys clar («una *galleta* de fust, viella», inv. del S. XIV), i ignoro el context precis en inventaris de 1373, 1380 i 1402; apareix encara a Sant Joan de la Penya el 1065 i 1081, i a la Baixa Rioja el 1289. Precisions sobre aquestes dades en el *DCEC* (*GALLETA*). En fi, des de l'Alt Aragó pogué passar al basc, on *galleta* és peculiar de Guipúscoa i Biscaia amb el sentit de «acetre», «seau», si bé en localitats intermèdies entre els dos dialectes és especialment «herrada pequeña» i «cubo de molino».

Més o menys ha tingut ús en castellà d'altres zones: el *DAut.* el defineix com «vasija pequeña con un caño